

Kommentarer till Nedre Gärdsjö 7:3 mfl

Ny fälinventering genomfördes maj 2026

I april 2023 togs några skiften bort.

Belägenhet

Fastigheten Nedre Gärdsjö 7:3 och 35:18 ligger i Rättvik kommun, Rättvik församling. Den totala landarealen är 25,1 ha varav produktiv skogsmark är 24,4 ha. Fastigheten består av 11 skogsskiften varav 2 mindre skiften med vatten och kärr.

Skogstillstånd

Trots senare års förnygringsavverkningar viktas åldersklassfördelningen över mot äldre skog.

Avverkning

Föreslagna avverkningar utgör främst förnygringsavverkning och en mindre volym gallring. Skogsägande innebär ett stort ansvar. De åtgärder man väljer att vidta ger efterverkningar både i landskapsbilden och i den egna ekonomin. Lagen likställer produktions och miljömålen och det åligger varje enskild skogsägare att vidta sådana åtgärder att detta grundkrav uppfylls.

Skogsvård

Se föreslagna åtgärder

Naturvärden och naturvårdsmål

Avsatt areal och naturvårdsprocent och framtida lövdominans

Naturvård orört	(NO)	5,7 % (1,4 ha)
Naturvård skötsel	(NS)	4,5% (1,1 ha)
Kombinerade mål	(K/PF)	0,4 % (0,1 ha)
Framtida lövdominans		6,7 % (1,6 ha)

NO-bestånden är sumpskogar och gamla tallskogar, dessa är områden med höga naturvärden som bör lämnas orörda. De fungerar som skydd för krävande djur- och växtarter. Med tiden kommer naturvärdet att öka om de fortsättningsvis lämnas orörda.

NS-bestånden är lövrika bestånd på frisk till fuktig mark och hagmarkspräglad lövskog, som bör skötas naturvårdsinriktat. Gynna lövet och skapa öppen skog med artrik markvegetation.

Ett viktigt nationellt naturvårdsmål är att öka lövandelen i samtliga bestånd, detta görs dels generellt vid alla åtgärder genom att alltid gynna löv där goda förutsättningar finns, dels specifikt i utsedda bestånd där skogsskötseln bedrivs för att skapa/behålla lövdominans under större delen av omloppstiden. Se sammanställningen i plan vilka bestånd som är valda.

Tillgång på död ved är en bristvara i dagens skogar och därför är de arter som lever på och i lågor och torra träd hotade. Det krävs ett aktivt ökande av andelen död ved, genom att vindfällen sparas vid ringa omfattning och högstubbar görs vid avverkningar samt att alla torra och döende träd sparas!

För att värna om livet i vattnet och längs stränderna ska man sträva efter att hålla marken närmast sjöar och vattendrag ständigt beskogad. Redan i samband med gallring bör man skapa skiktning och olikåldrighet för att förbättra stormfastheten. Bäcksystem fungerar som spridningszon för många arter - landskapsekologiskt intressant. Skogen begränsar även tillförsel av slam och övergödande ämnen från omgivningarna och trädens rötter stabiliserar stränderna och förhindrar erosion.

Kulturlandskapets växter och djur behöver sol och öppna marker. Därför ska man öppna upp runt tidigare frivuxna, grova träd på igenväxande, förut hävdade ängs- och hagmarker. Skötsel av dessa marker innebär återkommande naturvårdhuggningar där man särskilt håller efter igenväxande gran. Trädbevuxna åkerholmar och de glesa brynen mellan skog och öppen kulturmark är också stor betydelse för många växter och djur. Därför ska man sträva efter att både bibehålla och nyskapa sådana miljöer.

Krav på avsättningar vid eventuell certifiering

Vid certifiering enligt PEFC eller FSC finns ett krav på att 5 % av arealen sätts av för naturvårdsändamål

(NO,NS). Undantag för skogsägare med innehav under 20 ha och som saknar områden med höga naturvärden eller i nära framtid utvecklingsbara naturvärden.

Vid certifiering enligt FSC finns krav på ytterligare 5 % av arealen skall avsättas i syfte att gynna natur- och/eller sociala värden.

Följande områden kan ingå i denna avsättning:

- NO/NS avsatta områden utöver 5% (totalt 10%)
- Områden med förstärkta naturvårdshänsyn (K/PF)
- Områden för friluftsliv/förstärkt hänsyn
- Bestånd där kontinuerligt hyggesfritt skogsbruk används.

För dessa gäller att minst 50% av ursprungliga volymen finns kvar.

Ett krav vid PEFC- och FSC-certifiering är också att **5 % av arealen** (frisk/fuktig mark) domineras av lövträd under merparten av omloppstiden. Bestånden ska skötas så att goda betingelser för lövträdsanknuten biologisk mångfald främjas. Se sammanställningen vilka bestånd som är valda i denna plan.

Naturvärdesklassificering enligt SS 199000:2023 15.2

Klass 1: Högsta naturvärde. Områden med **mycket stor särskild betydelse** för biologisk mångfald. Viktig för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell, global nivå. Artfynd med högt artvärde.

Klass 2: Högt naturvärde. Områden med **stor särskild betydelse** för biologisk mångfald. Viktig för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell nivå. Innehåller goda livsmiljöer för naturvårdsarter, ofta med inslag av rödlistade- och hotade arter.

Klass 3: Påtagligt naturvärde. Områden med **påtaglig särskild betydelse** för biologisk mångfald. Bidrar till biologisk mångfald på regional, nationell nivå. Enskilda områden kan **lokalt ha stor särskild betydelse** där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på mångfald. Innehåller goda livsmiljöer för naturvårdsarter.

Klass 4: Visst naturvärde. Områden med **viss särskild betydelse**. Biotop med vissa kvaliteter. Kan innehålla naturvårdsarter. Enskilda områden **kan lokalt ha betydelse** där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på mångfald. De kan vara områden lämpliga att lämna orörda för att de saknar produktionsintresse eller för att uppnå % avsättningar.

Klass 5: Allmän betydelse. Endast allmän betydelse för biologisk mångfald - räknas inte som naturvärdesbiotop. Omfattar biotoper som är tydligt påverkade och saknar kontinuitet. Livsmiljö för vanliga arter. Kan bidra till spridning av arter. Enskilda områden kan lokalt ha betydelse för biologisk mångfald.

Klass 6: Saknar betydelse. Saknar uppenbar betydelse för biologisk mångfald. Odlad monokultur eller av annan anledning domineras av ett fåtal arter. bidrar inte till mångfald.

Klass 7: Negativ betydelse. Uppenbar negativ betydelse - övrig mark med mycket begränsad vegetation.

Kulturvärden

Skogen i området är präglad av ett aktivt brukande. Spår av mänsklig aktivitet efter ängsbruk, myrslätter, gruvdrift och kolframställning har stora kulturvärden som är värda att bevara. Visa hänsyn till fångstgropar, gruvhål, slagghögar, tjärdalar, kolbottnar, kojruiner och gamla inägomarker med diken och odlingsrösen. Riksantikvarieämbetet har registrerat fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar. Kulturminnesinventeringen "Skog & Historia" har också inventerat kulturminnen.

I plan finns flera kolbottnar och kojruiner, dessa är markerade på karta och noterade på aktuell avdelning.

På skifte 2 och 3 har Riksantikvarieämbetet registrerat en fornlämning, ett fångstgropssystem som stäcker sig över dessa skiften. h

För mer information se: Fornsök hos Riksantikvarieämbetet <https://app.raa.se/open/fornsok/> och www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor

Områdesskydd

Fastigheten omfattas inte av biotopskydd, naturvårdsavtal, vattenskyddsområde eller Natura-2000. Inga nyckelbiotoper eller höga naturvärden finns registrerade av Skogsstyrelsen.

Se sammanställning av speciella värden vilka avdelningar det gäller.

Se även www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor för mer information.

Rekreation & friluftsliv

Hänsyn till intilliggande hus, tomter och vandringsstigar bör beaktas i samband med åtgärder.

Landskapsperspektiv

Delar av fastigheten ingår i en nationellt registrerad värde-trakt (Gräsmark eller annan öppen mark med örter, mossor eller och lavar) Boda.

En värde-trakt är ingen juridisk skyddsform och innebär inga förändringar av markägares eller verksamhetsutövers rättigheter och skyldigheter. Däremot ger en gemensam syn på landskapets naturvärden bättre förutsättningar för alla att arbeta mot samma mål. Värde-trakter är områden i landskapet med en särskilt hög täthet av skyddad mark av en viss naturtyp som har ett regionalt/nationellt värde, till exempel sumpskogar eller lövskogar. Den högre tätheten av områden med höga naturvärden gör att det finns bättre förutsättningar för växt- och djurliv, ekologiska funktioner och processer än i omgivande landskap.

Det innebär alltså inte att alla delar i en värde-trakt behöver ha höga naturvärden. Värde-trakterna hjälper dig och andra aktörer att lyfta blicken från en enskild fastighet och i stället se på markerna från ett landskapsperspektiv. De är ett kunskapsunderlag som kan användas för planering och prioritering av hänsyn och åtgärder i landskapet.

Se mer: [Nationella kartskikt med värde-trakter](#)

Det finns övergripande miljö-kvalitetsmål Levande sjöar och vattendrag och särskilt till precisering om att natur- och kulturvärden ska vara bevarade.

Flera skiften ingår i kartläggning Särskilt värdefulla vatten. Registrerat av Havs- och vattenmyndigheten. Vatten har varit en betydelsefull resurs för människan genom tiderna. Ett ökat fokus på vård och skydda av värdefulla kulturmiljöer vid vatten är viktigt för att sådana miljöer ska bevaras.

Del av skifte 2 ingår också i våtmarksinventering (VMI). Bedömd till ett mycket högt naturvärde.

På fastigheten är det vårt råd att engagerad, aktiv och intensiv skötsel sker även i fortsättningen för att tillvarata de goda produktionsbetingelserna som finns på huvuddelen av marken.

Fältarbetet utfört i maj månad 2026 av Lars Jonsson, DSK Skog AB